Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/3220

2024 12 30

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2024/3220

2024 m. gruodžio 9 d.

dėl nustatymo, kad pagal Ukrainos priemonės Ukrainos planą teikiamos negrąžintinos finansinės paramos ir paramos paskolomis antrosios dalies mokėjimo sąlygos buvo įvykdytos tinkamai

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/792, kuriuo nustatoma Ukrainos priemonė ([1]), ypač į jo 26 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) pagal Ukrainos priemonės (toliau – Priemonė) I ramstį 2024–2027 m. laikotarpiu Ukrainai negrąžintinos paramos ir paskolų forma teikiama iki 38 270 000 000 EUR finansinė parama. Finansavimas pagal I ramstį daugiausia skiriamas remiantis Ukrainos priemonės Ukrainos planu (toliau – Planas). Plane išdėstyta Ukrainos reformų bei investicijų darbotvarkė ir kokybiniai bei kiekybiniai veiksmai, kurie yra susieti su finansavimu pagal Priemonės I ramstį;

(2) vadovaudamasi Reglamento (ES) 2024/792 19 straipsniu, Taryba patvirtino Plano įvertinimą Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2024/1447 ([2]), kuriame išdėstytas Plano stebėsenos ir įgyvendinimo tvarkaraštis, įskaitant kokybinius bei kiekybinius veiksmus, kurie yra susieti su finansavimu pagal Priemonės I ramstį;

(3) Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2024/1447 bendra Planui skirtų finansinių išteklių suma yra 32 270 000 000 EUR, iš jos 5 270 000 000 EUR skirta negrąžintinos finansinės paramos forma ir iki 27 000 000 000 EUR – paskolos forma;

(4) pagal Reglamento (ES) 2024/792 24 ir 25 straipsnius Ukrainai išskirtinio tarpinio finansavimo forma išmokėta 6 000 000 000 EUR ir 1 890 000 000 EUR – išankstinį 7 proc. paskolos paramos, kurią Ukraina gali gauti pagal Planą, mokėjimą sudarančio išankstinio finansavimo forma;

(5) pagal Reglamento (ES) 2024/792 26 straipsnio 4 dalį Ukrainai išmokėta pirmoji dalis – 4 165 092 857 EUR, iš kurios 1 500 000 000 EUR negrąžintinos finansinės paramos forma ir 2 665 092 857 EUR – paskolų forma. Vadovaujantis Sąjungos ir Ukrainos pagal Reglamento (ES) 2024/792 22 straipsnį sudarytu paskolos susitarimu, 200 598 387 EUR iš pirmosios dalies buvo panaudota paskolos išankstiniam finansavimui patvirtinti;

(6) pagal Reglamento (ES) 2024/792 26 straipsnio 2 dalį 2024 m. spalio 10 d. Ukraina pateikė prašymą išmokėti antrąją negrąžintinos finansinės paramos ir paskolos paramos dalį, kuri sudaro 4 248 847 926 EUR, kaip išdėstyta šio Sprendimo priede, ir pateikė duomenis, įrodančius, kad buvo tinkamai įvykdyti aštuoni kokybiniai ir kiekybiniai veiksmai iš devynių. 2024 m. spalio 31 d. buvo pateikti papildomi įrodymai, kad tinkamai įvykdytas likęs veiksmas. Kartu su prašymu buvo pateikti dokumentai, kurių reikalaujama pagal pagrindų susitarimo 12 straipsnį, finansavimo susitarimo 5 straipsnį ir paskolos susitarimo, sudarytų tarp Sąjungos ir Ukrainos pagal atitinkamai Reglamento (ES) 2024/792 9, 10 ir 22 straipsnius, 6 straipsnį;

([1]) OL L, 2024/792, 2024 2 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.
([2]) 2024 m. gegužės 14 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/1447 dėl Ukrainos plano vertinimo patvirtinimo (OL L, 2024/1447, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj).

(7) vadovaudamasi Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2024/1447, Ukraina kartu su savo mokėjimo prašymu pateikė devynių veiksmų, kurie turėjo būti atlikti iki 2024 m. III ketv., tinkamo įvykdymo įrodymą. Tie devyni veiksmai yra susiję su įvairiomis reformomis, išdėstytomis Plano skyriuose, skirtuose kovai su korupcija ir pinigų plovimu, žmogiškajam kapitalui, verslo aplinkai, decentralizacijai ir regioninei politikai, energetikos sektoriui, žaliajai pertvarkai ir aplinkos apsaugai. Ukrainos specializuotai kovos su korupcija prokuratūrai suteikta galimybė padidinti savo darbuotojų skaičių. Buvo priimtas 2023–2025 m. turto susigrąžinimo strategijos įgyvendinimo veiksmų planas, Demografinės plėtros strategija iki 2040 m., Reguliavimo panaikinimo veiksmų planas ir rezoliucijos, kuriomis iš dalies keičiama 2021–2027 m. Valstybinė regioninės plėtros strategija. Be to, buvo parengtas koncepcijos dokumentas, kuriame išdėstyta nuo poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio poveikio aplinkai vertinimo taisyklių leidžiančių nukrypti nuostatų taikymo sritis. Galiausiai įsigaliojo įstatymai dėl Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso, pramoninės taršos ir antrinės teisės aktai dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo;

(8) pagal Reglamento (ES) 2024/792 26 straipsnio 4 dalį Komisija išsamiai įvertino Ukrainos prašymą ir teigiamai įvertino, kad buvo tinkamai įvykdyti devyni veiksmai, susiję su antrąja dalimi, kaip nurodyta šio sprendimo priede. Tas teigiamas vertinimas atliktas įgyvendinant Planą. Toliau derinti teisės aktus su ES *acquis* bus lengviau dėl vykdomo stojimo į ES proceso;

(9) Komisija mano, kad Ukraina ir toliau atitinka išankstines sąlygas Sąjungos paramai gauti, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2024/792 5 straipsnyje. Visų pirma Ukraina toliau laikosi veiksmingų demokratinių mechanizmų, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą, ir jų paiso, taip pat laikosi teisinės valstybės principo ir užtikrina pagarbą žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises;

(10) todėl šiuo sprendimu turėtų būti nustatyta, kad antrosios dalies pagal Planą atitinkamos mokėjimo sąlygos buvo įvykdytos tinkamai;

(11) atsižvelgiant į sudėtingą fiskalinę padėtį, su kuria susiduria Ukraina, yra nepaprastai svarbu lėšas išmokėti kuo greičiau. Dėl padėties skubumo ir siekiant paspartinti šį procesą, šis sprendimas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną ir turėtų būti taikomas nuo jo priėmimo dienos,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Remiantis pagal Reglamento (ES) 2024/792 26 straipsnį pateiktu prie šio sprendimo pridėtu Komisijos vertinimu, nustatoma, kad antrosios dalies, kuri sudaro 4 248 847 926 EUR, kaip išdėstyta Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede, atitinkamos mokėjimo sąlygos įvykdytos tinkamai.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo jo priėmimo dienos.

Priimta Briuselyje 2024 m. gruodžio 9 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

NAGY I.

PRIEDAS

Veiksmų, susijusių su antrąja dalimi pagal Ukrainos planą, tinkamo įvykdymo vertinimas

SANTRAUKA

Vadovaudamasi 2024 m. vasario 29 d. Reglamento (ES) 2024/792, kuriuo nustatoma Ukrainos priemonė ([1]), 26 straipsniu, 2024 m. spalio 10 d. Ukraina pateikė prašymą išmokėti antrąją Ukrainos plane numatytos paramos dalį. Siekdama pagrįsti mokėjimo prašymą Ukraina įrodė, kad buvo tinkamai įvykdyti aštuoni antrosios dalies veiksmai iš devynių, išdėstytų 2024 m. gegužės 14 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimo 2024/1447 dėl Ukrainos plano vertinimo patvirtinimo priede ([2]). 2024 m. spalio 17 d. Komisija išsiuntė raštą su pastabomis, prašydama įrodyti tinkamą trūkstamo veiksmo įvykdymą (4.4 veiksmas) ir pateikti papildomus patvirtinamuosius dokumentus dėl kitų veiksmų. 2024 m. spalio 31 d. Ukraina pateikė reikiamus duomenis, įrodančius, kad visi devyni veiksmai tinkamai įvykdyti.

Todėl, remiantis Ukrainos pateikta informacija, visi devyni veiksmai laikomi tinkamai įvykdytais. Pagal skyrių „Kova su korupcija ir pinigų plovimu“ buvo imtasi šių priemonių: i) padidintas Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros darbuotojų skaičius; ii) iš dalies pakeistas Baudžiamasis kodeksas ir Baudžiamojo proceso kodeksas; iii) priimtas 2023–2025 m. turto susigrąžinimo strategijos įgyvendinimo veiksmų planas.

Pagal skyrių „Žmogiškasis kapitalas“ buvo priimta Demografinio vystymosi strategija.

Pagal skyrių „Verslo aplinka“ priimtas Reglamentavimo panaikinimo veiksmų planas. Pagal skyrių „Decentralizacija“ priimta 2021–2027 m. Valstybinė regioninės plėtros strategija.

Pagal skyrių „Energetika“ priimti antrinės teisės aktai dėl Reglamento dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo. Pagal skyrių „Žalioji pertvarka ir aplinkos apsauga“ imtasi šių priemonių: i) priimti teisės aktai dėl pramoninės taršos; ii) paskelbtas koncepcijos dokumentas dėl nuo poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio poveikio aplinkai vertinimo taisyklių leidžiančių nukrypti nuostatų.

1) **4.1 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: Didesnis Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros darbuotojų skaičius
Susijusi reforma / investicijos: 1 reforma. Kovos su korupcija struktūros institucinių pajėgumų plėtojimas
Finansavimo šaltinis: negrąžintina parama
Aplinkybės Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 4.1 veiksmo reikalavimas yra: *„Specializuotai kovos su korupcija prokuratūrai suteikiama galimybė padidinti savo darbo jėgą nuo 10 proc. iki 15 proc. Nacionalinio kovos su korupcija biuro darbuotojų“.* 4.1 veiksmas yra antras veiksmas, numatytas pagal 4 skyriaus („Kova su korupcija ir pinigų plovimu“) 1 reformą. Prieš jį iki 2024 m. II ketv. buvo įgyvendintas 4.2 veiksmas, kuriuo paskirtas naujas Nacionalinės korupcijos prevencijos agentūros vadovas, o po jo iki 2025 m. I ketv. turės būti įgyvendintas 4.3 veiksmas, kuriuo siekiama padidinti Aukščiausiojo kovos su korupcija teismo darbuotojų skaičių.

([1]) 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/792, kuriuo nustatoma Ukrainos priemonė (OL L, 2024/792, 2024 2 29), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.

([2]) 2024 m. gegužės 14 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/1447, dėl Ukrainos plano vertinimo patvirtinimo (OL L, 2024/1447, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj.

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2023 m. gruodžio 8 d. Ukrainos įstatymo Nr. 3509-IX „*Dėl Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų ir kitų Ukrainos teisėkūros procedūra priimtų aktų dėl Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros nepriklausomumo stiprinimo*“ kopija;

3) 2024 m. gegužės 18 d. Ukrainos įstatymo Nr. 1697-VII „*Dėl prokuratūros*“ kopija;

4) 2024 m. rugsėjo 21 d. Ukrainos įstatymo Nr. 3460-IX „*Dėl 2024 m. Ukrainos valstybės biudžeto*“ kopija;

5) 2024 m. birželio 7 d. Ukrainos ministrų kabineto potvarkio Nr. 520-r „*Dėl tam tikrų valstybės biudžeto išlaidų, 2024 m. numatytų Generalinei prokuratūrai, perskirstymo*“ kopija;

6) 2024 m. rugsėjo 14 d. Ukrainos įstatymo Nr. 12000 „*Dėl 2025 m. Ukrainos valstybės biudžeto*“ projekto kopija;

7) 2024 m. rugsėjo 14 d. Ukrainos įstatymo Nr. 12000 „*Dėl 2025 m. Ukrainos valstybės biudžeto*“ projekto aiškinamojo rašto kopija.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir esminiai įrodymai apima visus 4.1 veiksmo elementus.

Bendras 4 skyriaus 1 reformos tikslas – padidinti bendrus kovos su korupcija infrastruktūros pajėgumus kovoti su korupcija. 2023 m. gruodžio 8 d. Parlamentas priėmė Ukrainos įstatymą Nr. 3509-IX „Dėl Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų ir kitų Ukrainos teisėkūros procedūra priimtų aktų dėl Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros (SKKP) nepriklausomumo stiprinimo“ (toliau – įstatymas). Bendras įstatymo tikslas – pagerinti SKKP institucinį ir organizacinį nepriklausomumą. Įstatymo 2 skyriaus 11 straipsniu iš dalies keičiamas Ukrainos Prokuratūros įstatymo Nr. 1697-VII 14 straipsnis nustatant, kad SKKP darbuotojų skaičius sudaro 15 proc. teisės aktais nustatyto didžiausio Nacionalinio kovos su korupcija biuro (NKKB) centrinių ir teritorinių padalinių darbuotojų skaičiaus.

Ukrainos įstatyme dėl 2024 m. Ukrainos valstybės biudžeto bendras SKKP skirtas biudžetas buvo 203,3 mln. UAH, iš kurių 150,1 mln. UAH skirta personalui. 2024 m. ši suma buvo dar labiau padidinta įvairiais valstybės biudžeto įstatymo pakeitimais. 2024 m. rugsėjo 14 d. Ukrainos įstatymo Nr. 12000 dėl Ukrainos 2025 m. valstybės biudžeto projekte SKKP biudžetui pasiūlyta skirti 336 mln. UAH sumą, iš kurių 256,9 mln. UAH personalui, t. y. 2025 m. finansavimas padidinamas 71 proc. Nors vertinimo metu Ukrainos 2025 m. valstybės biudžeto įstatymas dar nebuvo priimtas, tikimasi, kad šie asignavimai iš esmės nesikeis. Apskritai, skyrus tokį finansavimą, SKKP turės būtinas lėšas, kad padidintų savo darbuotojų skaičių nuo 10 proc. iki 15 proc. NKKB darbuotojų skaičiaus.

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.

2) **4.4 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: Iš dalies pakeisto Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso įsigaliojimas

Susijusi reforma / investicijos: 2 reforma. Teisinės sistemos tobulinimas siekiant veiksmingiau kovoti su korupcija

Finansavimo šaltinis: negrąžintina parama

Aplinkybės

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 4.4 veiksmo reikalavimas yra:

„Ukrainos įstatymų, kuriais iš dalies keičiamas Ukrainos baudžiamasis kodeksas ir Ukrainos baudžiamojo proceso kodeksas, įsigaliojimas. Įstatyme daugiausia dėmesio skiriama šioms pagrindinėms sritims:

— *nuostatų, kuriomis reglamentuojamos derybos dėl kaltinimų pripažinimo, tobulinimas;*

— *ikiteisminio tyrimo laikotarpio panaikinimas nuo baudžiamojo proceso įregistravimo iki pranešimo apie įtarimą;*

— *leidimas, kad tam tikras bylas nagrinėtų vienas Aukščiausiojo kovos su korupcija teismo teisėjas*“.

4.4 veiksmas yra pirmas veiksmas, numatytas pagal 4 skyriaus („Kova su korupcija ir pinigų plovimu“) 2 reformą. Jis įgyvendinamas lygiagrečiai su 4.6 veiksmu dėl 2023–2025 m. turto susigrąžinimo strategijos įgyvendinimo veiksmų plano priėmimo ir paskelbimo. Po jo bus 4.7 veiksmas dėl Turto susigrąžinimo ir valdymo agentūros reformos įstatymo įsigaliojimo, kuris turi būti įvykdytas iki 2025 m. I ketv., ir 4.5 veiksmas, kuriuo siekiama priimti ir paskelbti kovos su korupcija strategiją ir valstybinę kovos su korupcija programą laikotarpiui po 2025 m. ir kuris turi būti įvykdytas iki 2026 m. II ketv.

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2024 m. spalio 29 d. Ukrainos įstatymo Nr. 4033-IX *„Dėl Ukrainos baudžiamojo kodekso ir Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų, tobulinant derybų dėl kaltinimų pripažinimo baudžiamajame procese dėl korupcinių nusikalstamų veikų ir su korupcija susijusių nusikalstamų veikų reglamentavimą*“ kopija;

3) 2023 m. gruodžio 8 d. Ukrainos įstatymo Nr. 3509-IX *„Dėl Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų ir kitų Ukrainos teisėkūros procedūra priimtų aktų dėl Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros nepriklausomumo stiprinimo*“ kopija;

4) 2024 m. balandžio 24 d. Ukrainos įstatymo Nr. 3655-IX *„Dėl Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso 31 straipsnio pakeitimų, tobulinant baudžiamąjį procesą*“ kopija;

5) 2001 m. balandžio 5 d. Ukrainos baudžiamojo kodekso Nr. 2341-III kopija;

6) 2012 m. balandžio 13 d. Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso Nr. 4651-VI kopija.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir esminiai įrodymai apima visus 4.4 veiksmo elementus.

Dėl nuostatų, kuriomis reglamentuojamos derybos dėl kaltinimų pripažinimo, tobulinimo

2024 m. spalio 29 d. Parlamentas priėmė Ukrainos įstatymą Nr. 4033-IX „Dėl Ukrainos baudžiamojo kodekso ir Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų, tobulinant derybų dėl kaltinimų pripažinimo baudžiamajame procese dėl korupcinių nusikalstamų veikų ir su korupcija susijusių nusikalstamų veikų reglamentavimą“. Įstatymas įsigaliojo 2024 m. lapkričio 1 d. Įstatymu siekiama pagerinti baudžiamojo proceso dėl korupcinių nusikalstamų veikų veiksmingumą tobulinant nuostatas, kuriomis reglamentuojamos derybos dėl kaltinimų pripažinimo. Pakeistame Ukrainos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 53 straipsnyje nustatyta, kad derybų dėl kaltinimų pripažinimo baudžiamajame procese dėl korupcinių nusikalstamų veikų atveju teismas gali skirti papildomą bausmę baudos forma, neviršydamas tame straipsnyje nustatytų ribų. Be to, pakeistame BK 77 straipsnyje nustatyta, kad lygtinio atleidimo nuo pagrindinės bausmės atveju gali būti skiriamos papildomos bausmės, įskaitant turto konfiskavimą.

Pakeisto BK 69 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad baudžiamajame procese dėl korupcinių nusikalstamų veikų derybų dėl kaltinimo pripažinimo šalys gali susitarti dėl bausmės laisvės atėmimo forma, kuri yra mažesnė už straipsnyje, kuriame numatoma sankcija, nustatytą žemiausią ribą, jeigu įvykdomi Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 469 straipsnio 2 dalies reikalavimai. Joje taip pat nustatyta, kad šalys negali susitarti dėl bausmės, mažesnės už BK 63 straipsnyje nustatytą žemiausią ribą. Pagal BPK 469 straipsnio 2 dalį derybos dėl kaltinimų pripažinimo gali būti vykdomos ir užbaigtos dėl korupcinių nusikalstamų veikų, jeigu įtariamasis arba kaltinamasis gali apkaltinti kitą asmenį, padariusį korupcinę nusikalstamą veiką, patvirtintą įrodymais, ir jeigu jis visiškai arba iš dalies atlygina žalą (atsižvelgiant į asmens dalyvavimo nusikalstamoje veikoje pobūdį ir laipsnį).

Iš dalies pakeisto BPK 470 straipsnyje nustatyta sprendimų priėmimo procedūra dėl derybų dėl kaltinimo pripažinimo vykdymo ir užbaigimo ir apibrėžtas Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros (SKKP) vaidmuo derybose dėl kaltinimų pripažinimo, susijusiose su baudžiamuoju procesu dėl korupcinių nusikalstamų veikų. Pakeistame BPK 474 straipsnyje nustatyta derybų dėl kaltinimo pripažinimo šalių teisė keisti sudarytą susitarimą iki nagrinėjimo teisme. Be to, jei teismas atsisakė patvirtinti susitarimą, šalys gali pasiūlyti kitą susitarimą be elementų, dėl kurių teismas iš pradžių atmetė susitarimą.

Dėl ikiteisminio tyrimo laikotarpio panaikinimo nuo baudžiamojo proceso įregistravimo iki pranešimo apie įtarimą

2023 m. gruodžio 8 d. Parlamentas taip pat priėmė Ukrainos įstatymą Nr. 3509-IX „Dėl Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų ir kitų Ukrainos teisėkūros procedūra priimtų aktų dėl Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros nepriklausomumo stiprinimo“. Įstatymas įsigaliojo 2024 m. sausio 1 d. Bendras įstatymo tikslas – pagerinti SKKP institucinį ir organizacinį nepriklausomumą.

Pagal ankstesnę teisinę sistemą ikiteisminio tyrimo terminai buvo skaičiuojami nuo baudžiamojo proceso informacijos įtraukimo į registrą momento. Pakeistu BPK 219 straipsniu panaikinamas ikiteisminio tyrimo laikotarpis nuo baudžiamojo proceso užregistravimo iki įtarimų pareiškimo ir nustatoma, kad ikiteisminio tyrimo laikotarpis skaičiuojamas nuo įtarimų asmeniui pareiškimo momento iki kreipimosi į teismą dienos. Naujosios nuostatos taikomos visiems baudžiamiesiems procesams, kurių ikiteisminis tyrimas nebuvo baigtas iki Ukrainos įstatymo Nr. 3509-IX įsigaliojimo dienos.

Dėl leidimo, kad tam tikras bylas nagrinėtų vienas Aukščiausiojo kovos su korupcija teismo teisėjas.

2024 m. balandžio 24 d. Parlamentas priėmė Ukrainos įstatymą Nr. 3655-IX „Dėl Ukrainos baudžiamojo proceso kodekso 31 straipsnio pakeitimų, tobulinant baudžiamąjį procesą“; jis įsigaliojo 2024 m. gegužės 16 d.. Įstatymu siekiama padidinti kovos su korupcija sistemos veiksmingumą ir baudžiamojo proceso veiksmingumą, suteikiant galimybę vienam teisėjui priimti sprendimus pirmosios instancijos teisme. Įstatymu keičiamas BPK 31 straipsnis ir nustatoma, kad pirmosios instancijos teisme baudžiamąją bylą paprastai nagrinėja vienas teisėjas. Įstatymu panaikinama bendroji išimtis dėl Aukščiausiojo kovos su korupcija teismo ir suteikiama galimybė Aukščiausiojo kovos su korupcija teismo jurisdikcijai priklausančias bylas nagrinėti vienam teisėjui. Pakeistos taisyklės dėl teismo sudėties bus taikomos baudžiamosioms byloms, kurių teismo posėdžiai iki Ukrainos įstatymo Nr. 3655-IX įsigaliojimo dar nebuvo prasidėję.

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.

3) **4.6 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: 2023–2025 m. turto susigrąžinimo strategijos įgyvendinimo veiksmų plano priėmimas ir paskelbimas ministrų kabineto svetainėje

Susijusi reforma / investicijos: 2 reforma. Teisinės sistemos tobulinimas siekiant veiksmingiau kovoti su korupcija

Finansavimo šaltinis: paskolos

Aplinkybės

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 4.6 veiksmo reikalavimas yra:

„2023–2025 m. turto susigrąžinimo strategijos įgyvendinimo veiksmų plano priėmimas ir paskelbimas ministrų kabineto svetainėje.“

4.6 veiksmas yra antras veiksmas, numatytas pagal 4 skyriaus („Kova su korupcija ir pinigų plovimu“) 2 reformą. Jis įgyvendinamas lygiagrečiai 4.4 veiksmui dėl Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimų. Po jo bus 4.7 veiksmas dėl Turto susigrąžinimo ir valdymo agentūros reformos įstatymo įsigaliojimo, kuris turi būti įvykdytas iki 2025 m. I ketv., ir 4.5 veiksmas, kuriuo siekiama priimti ir paskelbti kovos su korupcija strategiją ir valstybinę kovos su korupcija programą laikotarpiui po 2025 m. ir kuris turi būti įvykdytas iki 2026 m. II ketv.

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2024 m. rugpjūčio 13 d. Ukrainos ministrų kabineto įsakymo Nr. 759-r „*Dėl 2024–2025 m. turto susigrąžinimo strategijos įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo*“ kopija;

3) prie 2024 m. rugpjūčio 13 d. įsakymo Nr. 759-r pridėto „*2023–2025 m. turto susigrąžinimo strategijos įgyvendinimo veiksmų plano*“ kopija;

4) paskelbimo Ministrų kabineto interneto svetainėje saitas ir ekrano kopija.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir esminiai įrodymai apima visus 4.6 veiksmo elementus.

Veiksmų planą Ministrų kabinetas priėmė 2024 m. rugpjūčio 13 d., tą pačią dieną sprendimas ir plano kopija buvo paskelbti Ministrų kabineto interneto svetainėje. Plane išdėstytos priemonės, kurių bus imtasi įgyvendinant 2023–2025 m. turto susigrąžinimo strategiją, sugrupuotos pagal penkis strategijos nurodytus strateginius tikslus. Veiksmų plane pateikiamas kiekvienos priemonės įgyvendinimo grafikas, atsakingas subjektas ir numatomas atlikti darbas bei siektini rezultatai. Tarp plane numatytų svarbių priemonių yra teisinių konfiskavimo mechanizmų reformos, turto susigrąžinimo reforma, turto atsekimas ir nustatymas.

Pagal 1 strateginį tikslą numatyta tobulinti turto susigrąžinimo teisės aktus, visų pirma išplėsti ir reformuoti teisinius konfiskavimo mechanizmus, taip pat išdėstyti turto atsekimo ir nustatymo priemones.

Pagal 2 strateginį tikslą numatyta stiprinti teisėsaugos ir kitų agentūrų institucinius gebėjimus, be kita ko: siūlant teisės aktus, kuriais būtų didinami turto susigrąžinimo srities veiklos pajėgumai ir mokymas; gerinant prieigą prie registrų, įmonių duomenų šaltinių, finansinių tarpininkų duomenų ir atvirųjų duomenų analizę; stiprinant tarpžinybinį keitimąsi elektroniniais duomenimis.

Pagal 3 strateginį tikslą numatyta stiprinti tarpžinybinį bendradarbiavimą ir keitimąsi duomenimis, be kita ko, reformuojant tokio bendradarbiavimo ir darbuotojų mokymo priemonių teisinę sistemą.

Pagal 4 strateginį tikslą numatyta stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą, be kita ko: atliekant geriausios praktikos analizę; plėtojant tarptautinį mokymą ir užsienio ekspertų dalyvavimą Ukrainoje; stiprinant oficialų bei neoficialų bendradarbiavimą su užsienio ir tarptautiniais subjektais.

Pagal 5 strateginį tikslą numatyta gerinti Ukrainos teisių ir interesų atstovavimą ir jų apsaugą nacionaliniuose teismuose ir užsienio jurisdikcijose, visų pirma turto realizavimo gerinimo ir tarptautinio turto susigrąžinimo stiprinimo priemonėmis.

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.

4) **7.6 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: Demografinės plėtros strategijos iki 2040 m. priėmimas

Susijusi reforma / investicijos: 6 reforma. Geresnis darbo rinkos veikimas

Finansavimo šaltinis: paskolos

Aplinkybės

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 7.6 veiksmo reikalavimas yra:

„Ukrainos ministrų kabineto įsakymo dėl Ukrainos demografinės strategijos iki 2040 m. patvirtinimo priėmimas. Strategijoje daugiausia dėmesio skiriama šioms pagrindinėms sritims:

— *padėties vaisingumo srityje gerinimas;*

— *pirmalaikio mirtingumo, ypač tarp darbingo amžiaus vyrų, mažinimas;*

— *neigiamų migracijos tendencijų įveikimas grąžinant prievartinius migrantus, pritraukiant užsienio diasporos atstovus į Ukrainą ir kt.;*

— *aktyvaus ilgaamžiškumo skatinimas;*

— *infrastruktūros ir saugumo sąlygų sudarymas demografinei padėčiai pagerinti.“*

7.6 veiksmas yra pirmas veiksmas, numatytas pagal 7 skyriaus („Žmogiškasis kapitalas“) 6 reformą dėl pagerinto darbo rinkos veikimo. Pagal 6 reformą numatytas papildomas 7.7 veiksmas, skirtas gyventojų užimtumo strategijai priimti, kuris turi būti įvykdytas 2026 m. II ketv.

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2024 m. rugsėjo 30 d. Ministrų kabineto įsakymo Nr. 922-r *„Dėl Ukrainos demografinės plėtros strategijos iki 2040 m. patvirtinimo“* kopija;

3) prie 2024 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 922-r pridėtos *„Ukrainos demografinės plėtros strategijos iki 2040 m.“* kopija.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir esminiai įrodymai apima visus 7.6 veiksmo elementus.

2024 m. rugsėjo 30 d. Ukrainos ministrų kabinetas priėmė įsakymą Nr. 922-r „*Dėl Ukrainos demografinės plėtros strategijos iki 2040 m. patvirtinimo*“ (toliau – strategija). Strategija pridedama prie patvirtinto Įsakymo Nr. 922-r ir prie jos bus pridėti veiksmų planai, reguliariai rengiami kas trejus metus. Pirmajame „*Ukrainos demografinės plėtros strategijos iki 2040 m. įgyvendinimo veiksmų plane*“ nustatyti politikos veiksmai 2024–2027 m. laikotarpiu. Siūlomomis priemonėmis Ukrainai bus padedama siekti strategijos tikslų.

Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą paaštrino daugelį Ukrainos jau patiriamų demografinių problemų. Be didelio nuo Rusijos karinės agresijos bėgančių ukrainiečių skaičiaus, dėl su ja susijusių kovos veiksmų ir išpuolių prieš civilius gyventojus labai padidėjo ukrainiečių mirtingumas. Strategijoje pateikiama dabartinės šalies demografinės padėties analizė ir nustatomi šeši strateginiai tikslai siekiant šias problemas sušvelninti. Veiksmingos politikos, kuria gerinama demografinė padėtis, įgyvendinimas yra labai svarbus pafrontės regionų ir visos šalies ekonominiam vystymuisi.

Strategija siekiama pagerinti vaisingumo padėtį gerinant reprodukcinės sveikatos priežiūrą, skatinant šeimai palankią aplinką, didinant šeimų ekonominį savarankiškumą ir skatinant darbinės veiklos ir šeimos gyvenimo derinimą. Strategijoje taip pat siūloma teikti visapusišką valstybės paramą šeimoms.

Be to, strategijoje susitelkiama į pirmalaikio mirtingumo, ypač darbingo amžiaus vyrų mirtingumo, mažinimą. Joje aprašomi būdai, kaip pagerinti ankstyvą ligų, dažniausiai lemiančių pirmalaikį mirtingumą arba sveikatos pablogėjimą, nustatymą ir prevenciją. Ja siekiama padidinti medicininės priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę bei sumažinti sužalojimų ar mirtingumo rizikos veiksnius kasdieniame gyvenime. Be to, strategija skatinama sveika gyvensena, be kita ko, plėtojant sporto infrastruktūrą ir poilsio zonas.

Strategija siekiama įveikti neigiamas migracijos tendencijas skatinant nuo Rusijos karinės agresijos pabėgusių ukrainiečių savanorišką grįžimą ir stiprinant oficialius ryšius su Ukrainos diaspora. Be to, strategija siekiama sumažinti jaunimo emigraciją iš Ukrainos ir sudaryti palankesnes sąlygas imigracijai, kad būtų patenkinti darbo rinkos poreikiai.

Strategija taip pat skatinamas vyresnio amžiaus žmonių aktyvumas ir ilgaamžiškumas, skatinant vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimą darbo rinkoje, užtikrinant paramą jų sveikatai ir gerovei ir remiant jiems skirtą veiklą.

Galiausiai strategijoje daug dėmesio skiriama infrastruktūrai ir saugumo sąlygoms kurti siekiant pagerinti demografinę padėtį. Ukraina imsis priemonių, kad sukurtų saugią aplinką ir padidintų piliečių pasitikėjimą valstybe. Be to, strategijoje numatytos pastangos suteikti būstą piliečiams, atsižvelgiant į jų poreikius ir pajėgumus, ir gerinti infrastruktūros prieinamumą ir kokybę.

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.

5) **8.1 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: Reguliavimo panaikinimo veiksmų plano priėmimas

Susijusi reforma / investicijos: 1 reforma. Geresnė reglamentavimo aplinka

Finansavimo šaltinis: paskolos

Aplinkybės

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 8.1 veiksmo reikalavimas yra:

„Ukrainos ministrų kabineto įsakymo dėl reguliavimo panaikinimo veiksmų plano patvirtinimo priėmimas. Veiksmų plane daugiausia dėmesio skiriama šioms pagrindinėms sritims:

— *patekimo į rinką taisyklių sušvelninimas ir skaitmenizacija;*

— *baudžiamojo ir represinio valstybinės priežiūros (kontrolės) modelio pakeitimas į prevencinį (į riziką orientuotą) požiūrį; ir*

— *priežiūros ir kontrolės funkcijų skaičiaus mažinimas.“*

8.1 veiksmas yra pirmasis veiksmas įgyvendinant 8 skyriaus („Verslo aplinka“) 1 reformą. Pagal 1 reformą numatytas papildomas 8.2 veiksmas, kuris turi būti įgyvendintas 2025 m. III ketv., skirtas tam, kad įsigaliotų teisės aktai pagal konkrečių sektorių reguliavimo panaikinimo veiksmų planą.

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2024 m. rugsėjo 3 d. Ministrų kabineto įsakymo Nr. 838-p „*Dėl 2019 m. gruodžio 4 d. Ukrainos ministrų kabineto įsakymo Nr. 1413 pakeitimų*“ kopija;

3) prie 2024 m. rugsėjo 3 d. įsakymo Nr. 838-9 pridėto „*Ekonominės veiklos reguliavimo panaikinimo ir verslo aplinkos gerinimo veiksmų plano*“ kopija;

4) dokumentas, kuriame paaiškinta kiekviena veiksmų plane numatyta priemonė.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir esminiai įrodymai apima visus 8.1 veiksmo elementus.

Veiksmų planą 2024 m. rugsėjo 3 d. priėmė Ministrų kabinetas. Jame nurodomos vykdytinos užduotys, atsakingi subjektai ir įgyvendinimo terminai.

Veiksmų plane numatytos 99 priemonės įvairiose ekonominės veiklos srityse, kuriomis siekiama sumažinti patekimo į rinką reglamentavimą ir priežiūros bei kontrolės funkcijų skaičių. Šiomis priemonėmis siekiama supaprastinti procesus, sumažinti reglamentavimo naštą ir panaikinti sutampančias, prieštaringas ir pasenusias reguliavimo priemones. Jos bus įgyvendinamos nuo 2024 m. III ketvirčio iki 2025 m. IV ketvirčio.

Priemonėmis numatytas tam tikrų valstybės priežiūros ir kontrolės funkcijų panaikinimas, kai nustatoma, kad jos yra pasenusios, pakeistos naujesnėmis taisyklėmis arba dėl jų įmonėms sukuriama nepagrįsta reguliavimo našta. Pavyzdžiui, bus panaikinti teisės aktais nebenustatyti ir nebeegzistuojančia tvarka išduodami leidimai, panaikinti reikalavimai teikti popierinius išrašus iš atvirų elektroninių registrų, panaikintas reikalavimas įmonėms gauti registracijos pažymėjimą naujų technologijų parkų plėtrai, taip pat panaikinta tam tikra kontrolė ir leidimai vesti derybas dėl bendro verslo su užsienio įmonėmis ir tokį verslą vykdyti.

Plane taip pat nustatytos patekimo į rinką reglamentų skaitmeninimo priemonės, visų pirma įgyvendinant 31 veiksmą dėl licencijavimo procedūrų skaitmeninimo. 26 veiksmu taip pat siūloma įdiegti savanoriško verslininkų civilinės atsakomybės draudimo ir savanoriško jų veiklos audito sistemą. Taip siekiama sumažinti priežiūros ir kontrolės priemonių ir pereiti prie labiau prevencinio ir į riziką orientuoto požiūrio. Šia priemone taip pat bus padidinta valstybės pareigūnų atsakomybė už priežiūros reikalavimų pažeidimus.

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.

6) **9.5 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: Nutarimų, kuriais iš dalies keičiama 2021–2027 m. valstybės regioninės plėtros strategija, priėmimas

Susijusi reforma / investicijos:

3 reforma. Regioninės politikos plėtojimas ir įgyvendinimas

Finansavimo šaltinis: paskolos

Aplinkybės

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 9.5 veiksmo reikalavimas yra:

„Ukrainos ministrų kabineto nutarimo „Dėl 2021–2027 m. valstybinės regioninės plėtros strategijos, patvirtintos 2020 m. rugpjūčio 5 d. Ukrainos ministrų kabineto nutarimu Nr. 695, pakeitimų“ priėmimas.

Nutarime daugiausia dėmesio skiriama šioms pagrindinėms sritims:

— *daugiapakopio valdymo plėtojimas, regioninės plėtros valdymo sistemos suderinimas su ES procedūromis ir geriausia praktika;*

— *partnerysčių, savivaldybių, tarpregioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo skatinimas;*

— *teritorinių bendruomenių ir regionų institucinių gebėjimų plėtojimas projektų valdymo, skaitmenizacijos, kovos su korupcija ir strateginio planavimo srityse.“*

9.5 veiksmas yra pirmasis veiksmas įgyvendinant 9 skyriaus („Decentralizacija ir regioninė politika“) 3 reformą. Pagal 3 reformą, susijusią su regioninės politikos plėtojimu ir įgyvendinimu, numatytas papildomas 9.6 veiksmas, kuris turi būti atliktas 2024 m. IV ketv. ir kuriuo siekiama plėtoti miestų planavimą vietos lygmeniu.

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2024 m. rugpjūčio 13 d. Ministrų kabineto nutarimo Nr. 940 *„Dėl 2021–2027 m. valstybinės regioninės plėtros strategijos pakeitimų“* kopija.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir įrodymai apima visus 9.5 veiksmo aspektus.

2024 m. rugpjūčio 13 d. Ministrų kabinetas patvirtino 2021–2027 m. valstybinės regioninės plėtros strategijos pakeitimą. Strategija atnaujinta siekiant geriau atsižvelgti į Rusijos vykdomo agresijos karo prieš Ukrainą poveikį, palengvinti atsigavimo ir atstatymo procesą ir reaguoti į Komisijos 2023 m. plėtros ataskaitoje pateiktas rekomendacijas. Strategijoje numatyti trys strateginiai tikslai: i) sukurti vieningą valstybę socialiniu, humanitariniu, ekonominiu, ekologiniu, saugumo ir erdvės aspektais; ii) didinti regionų konkurencingumą; iii) parengti veiksmingą daugiapakopį valdymą.

Strategija remiamas daugiapakopio valdymo rengimas siekiant dviejų veiklos tikslų ir tikslo, kad regioninės plėtros valdymo sistemos taptų artimesnės ES procedūroms ir geriausiai praktikai. Priemonėmis numatytas teisės aktų tobulinimas, aiškesnis įgaliojimų apibrėžimas, Europos vietos savivaldos chartijoje nustatytų principų laikymosi gerinimo sistema ir mechanizmas, skirtas geresniam įvairių valdžios lygmenų ir viešojo administravimo koordinavimui užtikrinti.

Be to, strategijoje nustatyta, kad partnerystės, savivaldybių, tarpregioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo plėtojimas yra vienas iš pagrindinių prioritetų. To padedama siekti dviem veiklos tikslais, skirtais įvairių formų bendradarbiavimui plėtoti, įskaitant tarptautines partnerystes regionų ir vietos lygmeniu, ir tarpvalstybiniam vietos valdžios institucijų bendradarbiavimui stiprinti. Taip pat tikimasi, kad šių tikslų padės siekti 2021–2027 m. Valstybinė tarpvalstybinio bendradarbiavimo plėtros programa, be kita ko, sudarant sąlygas pasirašyti susitarimus dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo tarp vietos vykdomųjų institucijų ir vietos savivaldos įstaigų bei atitinkamų kaimyninių šalių administracinių teritorinių vienetų.

Vienu iš pagrindinių prioritetų taip pat laikoma institucinių gebėjimų plėtra. Tai apima skaitmenizacijos didinimą ir valstybės tarnautojų bei vietos valdžios pareigūnų profesinių įgūdžių ir kompetencijos lygio gerinimą. Tarp strategijoje nustatytų pagrindinių kompetencijų – strateginis planavimas, savivaldybių paslaugų teikimas, biudžeto sudarymas, investicijų pritraukimas, sąlygų didinti valstybės ir vietos savivaldos institucijų atskaitomybę ir skaidrumą visais lygmenimis sudarymas.

Kova su korupcija vykdoma mažinant korumpuoto elgesio galimybes, be kita ko, taikant tokias priemones kaip didesnis skaitmeninimas, atskaitomybė ir skaidrumas viešųjų reikalų srityje. Tikimasi, kad pagerinti institucinius gebėjimus taip pat padės geresnė savivaldybių statistika, koordinuota teritorijų plėtros planavimo sistema ir bendra stebėsenos geoinformacinė sistema. Svarbus elementas yra bendros skaitmeninės sistemos, skirtos skaidriam ir atskaitingam visų ekonomikos gaivinimo ir plėtros projektų valdymui (DREAM), įdiegimas. Tai apima duomenimis grindžiamą požiūrį į programų ir projektų prioritetų nustatymą.

Strategijoje aprašomi Ukrainos bendruomenių, teritorijų ir infrastruktūros plėtros ministerijos vadovaujami įgyvendinimo mechanizmai ir pažangos stebėsenos tvarka, daug dėmesio skiriant rodiklių nuokrypių nuo siektinų reikšmių stebėjimui ir analizei, siekiant koreguoti įgyvendinimą, jeigu to prireikia. Siekiant įvertinti veiklos rezultatus ir juos atitinkamai pakoreguoti, bus atliekami strategijos ir jos įgyvendinimo vidaus ir išorės vertinimai.

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.

7) **10.8 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: Antrinės teisės akto dėl Reglamento dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (REMIT) įsigaliojimas

Susijusi reforma / investicijos: 3 reforma. Elektros energijos rinkos reforma

Finansavimo šaltinis: paskolos

Aplinkybės

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 10.8 veiksmo reikalavimas yra:

„Antrinės teisės akto dėl REMIT teisės akto įsigaliojimas. NEURC tvirtina šias procedūras ir reikalavimus:

— *duomenų perdavimo administratoriaus statuso įgijimo, sustabdymo ir nutraukimo procedūra;*

— *viešai neatskleistos informacijos skelbimo platformų veikimo procedūra;*

— *didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo užtikrinimo reikalavimai;*

— *informacijos apie ekonominius ir prekybos sandorius su didmeniniais energetikos produktais teikimo procedūra.*

Informacinės sistemos, kurioje apibrėžiamos šios NEURC funkcijos, kūrimo specifikacijos parengimas: sistema bus integruota į rinkos operatorių sistemas, viešai neatskleistos informacijos skelbimo platformas, duomenų perdavimo administratorių sistemas; joje bus nustatoma informacija, rodanti piktnaudžiavimo atvejus.“

10.8 veiksmas yra vienas iš keturių 3 reformos įgyvendinimo veiksmų. Elektros energijos rinkos reformą numatoma užbaigti iki 2026 m. II ketv.

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2023 m. gruodžio 27 d. Nacionalinės energetikos ir komunalinių paslaugų reguliavimo komisijos (toliau – NEURC) nutarimo Nr. 2613 „*Dėl duomenų perdavimo administratoriaus statuso gavimo, sustabdymo ir panaikinimo tvarkos patvirtinimo*“ kopija;

3) 2024 m. sausio 16 d. NEURC nutarimo Nr. 137 „*Dėl viešai neatskleistos informacijos platformų veikimo tvarkos patvirtinimo*“ kopija;

4) 2024 m. kovo 27 d. NEURC nutarimo Nr. 614 „*Dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo užtikrinimo reikalavimų patvirtinimo*“ kopija;

5) 2024 m. kovo 7 d. NEURC nutarimo Nr. 618 „*Dėl informacijos apie ekonomines ir prekybos operacijas, susijusias su didmeniniais energetikos produktais, pateikimo tvarkos patvirtinimo*“ kopija;

6) pasiūlymą parengusio rangovo atstovo ir NEURC atstovo tinkamai pasirašytų REMIT IT informacinės sistemos sukūrimo techninės užduoties kopija;

7) 2024 m. rugsėjo 26 d. NEURC vidaus protokolo Nr. 119-n, kuriuo patvirtinama REMIT IT informacinės sistemos sukūrimo techninė užduotis, kopija.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir esminiai įrodymai apima visus 10.8 veiksmo elementus.

Nacionalinė energetikos ir komunalinių paslaugų reguliavimo komisija (NEURC) priėmė visus atitinkamus antrinės teisės aktus dėl Reglamento dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (REMIT). 2023 m. gegužės 10 d. Parlamentas priėmė REMIT pirminį įstatymą (dėl tam tikrų Ukrainos įstatymų dėl piktnaudžiavimo prevencijos didmeninėse energijos rinkose pakeitimų).

2023 m. gruodžio 27 d. priimtas nutarimas Nr. 2613, jis įsigaliojo 2024 m. sausio 1 d. po jo paskelbimo NEURC interneto svetainėje 2023 m. gruodžio 29 d. Juo nustatoma duomenų perdavimo administratoriaus (DPA) statuso įgijimo, sustabdymo ir panaikinimo tvarka. Kad įgytų DPA statusą, pareiškėjai turi laikytis nutarimo nuostatų ir reguliavimo institucijos per paraiškų teikimo procesą pateiktų techninių specifikacijų. Jei pareiškėjas įvykdė reikalavimus ir sėkmingai užbaigė programinės įrangos naudojimo bandymo etapą, NEURC gali pareiškėjui suteikti DPA statusą. Jei DPA pažeidė kurias nors šiuo nutarimu nustatytas procedūras ir nevykdė savo įsipareigojimų pateikti informaciją reguliavimo institucijai, reguliavimo institucija gali sustabdyti jo DPA statusą. Nutarime taip pat pateikiamas įvairių aplinkybių, kuriomis DPA statusas gali būti visam laikui panaikintas, sąrašas.

2024 m. sausio 16 d. priimtas nutarimas Nr. 137, jis įsigaliojo 2024 m. liepos 23 d. po jo paskelbimo NEURC interneto svetainėje 2024 m. sausio 22 d. Juo nustatomos viešai neatskleistos informacijos platformų (toliau – platformos) veikimo procedūros. Konkrečiai, juo nustatomos: i) viešai neatskleistos informacijos įtraukimo į platformos administratorių registrą, kuriame renkama ir registruojama informacija apie platformos administratorius, procedūros; ii) platformų veikimo reikalavimai ir platformų administratorių pareigos; iii) reikalavimai dėl platformų administratorių atskleidžiamos viešai neatskleistos informacijos; iv) nuostatos dėl platformos administratoriaus funkcijų sustabdymo ir platformos administratoriaus pašalinimo iš registro.

2024 m. kovo 27 d. priimtas nutarimas Nr. 614, jis įsigaliojo 2024 m. kovo 29 d. (išskyrus 4 skyrių, kuris įsigaliojo 2024 m. liepos 2 d.) po jo paskelbimo NEURC interneto svetainėje 2024 m. kovo 28 d. Juo nustatomi reikalavimai, kuriais siekiama užtikrinti didmeninės energijos rinkos vientisumą ir skaidrumą ir pagerinti konkurenciją. Konkrečiai, reikalavimais nustatoma: i) galimų manipuliacinių veiksmų didmeninėje energijos rinkoje sąrašas; ii) viešai neatskleistos informacijos tvarkymo apribojimai; iii) reikalavimai dėl viešai neatskleistos informacijos atskleidimo; iv) specialistams, vykdantiems su didmeniniais energetikos produktais susijusias operacijas, taikomi reikalavimai; v) galimus įtartinus veiksmus didmeninėje energijos rinkoje rodančių požymių sąrašas; vii) reguliavimo institucijos ir Energijos bendrijos reguliavimo valdybos bendradarbiavimo principai.

2024 m. kovo 27 d. priimtas nutarimas Nr. 618, jis įsigaliojo 2024 m. liepos 2 d. po jo paskelbimo NEURC interneto svetainėje 2024 m. kovo 29 d. Jis taikomas didmeninės energijos rinkos dalyviams, duomenų perdavimo administratoriams ir specialistams, organizuojantiems operacijas su didmeniniais energetikos produktais. Jame nustatyta tvarka, kaip NEURC teikti: i) informaciją apie ekonomines ir prekybos operacijas, susijusias su didmeniniais energetikos produktais; ii) pagrindinius duomenis apie elektros energijos rinkas; iii) pagrindinius duomenis apie gamtinių dujų rinką.

Kaip nurodyta NEURC vidaus protokole Nr. 119-n, NEURC baigė rengti informacinės sistemos sukūrimo techninę užduotį, apibrėžusi pačios reguliavimo institucijos funkcijas. NEURC vadovo ir rangovo, teikusio techninę pagalbą rengiant dokumentą, pasirašytoje techninėje užduotyje nustatytos sistemos integravimo į rinkos dalyvių sistemas ir informacijos apie vykstantį piktnaudžiavimą nustatymo funkcijos. Joje taip pat toliau apibrėžiamos viešai neatskleistos informacijos platformoms ir duomenų perdavimo administratoriams priskirtos funkcijos.

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.

8) **15.1 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: Teisės akto dėl pramoninės taršos prevencijos, mažinimo ir kontrolės įsigaliojimas, nuostatas taikant iš dalies

Susijusi reforma / investicijos: 1 reforma. Pramoninės taršos prevencija, mažinimas ir kontrolė

Finansavimo šaltinis: negrąžintina parama

Aplinkybės

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 15.1 veiksmo reikalavimas yra:

„Ukrainos įstatymo dėl piliečių konstitucinių teisių į saugią gyvenimo ir sveikatos aplinką užtikrinimo įsigaliojimas, nuostatas taikant iš dalies. Pojstatyminiai aktai turi būti priimti per 12 mėnesių, o kai kurios nuostatos dėl geriausių turimų technologijų ir valdymo metodų taikymo – per 4 metus nuo karinės padėties panaikinimo, išskyrus įrenginius, kurie pradedami eksploatuoti pirmą kartą.

Įstatymu siekiama užkirsti kelią pramoninei taršai, ją sumažinti ir kontroliuoti ir nustatomi integruoti pramoninės taršos leidimų išdavimo ir kontrolės metodai, grindžiami geriausių turimų technologijų ir valdymo metodų taikymu pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (nauja redakcija).“

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2024 m. rugpjūčio 8 d. Ukrainos įstatymo Nr. 3855-IX „*Dėl piliečių konstitucinių teisių į saugią gyvenimo ir sveikatos aplinką užtikrinimo*“ kopija.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir esminiai įrodymai apima visus 15.1 veiksmo elementus.

Ukrainos įstatymas dėl piliečių konstitucinių teisių į saugią gyvenimo ir sveikatos aplinką užtikrinimo įsigaliojo 2024 m. rugpjūčio 8 d. Kaip apibrėžta įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje, įstatymo nuostatos įsigalioja po 12 mėnesių nuo jo taikymo pradžios, išskyrus 29 straipsnio 9 dalį. Kaip apibrėžta 29 straipsnio 2 dalyje, geriausių turimų technologijų ir valdymo metodų rezultatų taikymo nuostatos taikomos ne anksčiau kaip po ketverių metų nuo karo padėties pabaigos, išskyrus taikymą pirmą kartą pradedamiems eksploatuoti įrenginiams.

Dabartiniu įstatymu reglamentuojama pramonės gamybos procesų keliama tarša ir iš dalies perkeliama 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių ir gyvulininkystės sektoriuje išmetamų teršalų (taršos integruota prevencija ir kontrolė). Įstatymo 3 straipsnyje apibrėžiama sąvoka „integruotas aplinkosaugos leidimas“, kuris turi būti gautas prieš pradedant eksploatuoti bet kokį įrenginį, kuriuo vykdoma veikla, galinti sukelti taršą. Teisės akte laikomasi integruoto požiūrio, o valdžios institucijos įpareigojamos per leidimų išdavimo procesą atsižvelgti į aplinkosauginį veiksmingumą visu įrenginio eksploatavimo laikotarpiu. Juo įpareigojama taikyti geriausias turimas technologijas ir valdymo metodus ir reglamentuojamas išmetamųjų teršalų kiekis, atliekų tvarkymas, vandens naudojimas ir poveikis aplinkai.

Įstatymo preambulėje nustatyti pramoninės taršos prevencijos, mažinimo ir kontrolės principai. Tai išsamiau apibrėžta 2 straipsnio 1 dalyje, kurioje teigiama, kad įstatymas reglamentuoja pramoninės veiklos keliamos taršos, kaip apibrėžta įstatymo priede, prevencijos, mažinimo ir kontrolės sritį. Integruoto leidimų išdavimo metodas apibrėžtas 3 straipsnyje. Įstatymu siekiama laikytis integruoto požiūrio į pramoninės taršos leidimų išdavimą ir kontrolę principų, remiantis geriausiomis turimomis technologijomis ir valdymo metodais. Šios nuostatos atitinka 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (nauja redakcija).

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.

9) **15.10 veiksmas**

Veiksmo pavadinimas: Koncepcijos dokumento, kuriame apibrėžiama nukrypimų nuo poveikio aplinkai vertinimo (PAV) ir strateginio poveikio aplinkai vertinimo (SPAV) taisyklių taikymo sritis, parengimas

Susijusi reforma / investicijos: 6 reforma. Poveikio aplinkai vertinimas (PAV) ir strateginis poveikio aplinkai vertinimas (SPAV)

Finansavimo šaltinis: paskolos

Aplinkybės

Tarybos įgyvendinimo sprendimo priede 15.10 veiksmo reikalavimas yra:

„Po viešų konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais koncepcijos dokumento, kuriame apibrėžiama nuo PAV ir SPAV taisyklių leidžiančių nukrypti nuostatų taikymo sritis, parengimas ir paskelbimas oficialioje aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių ministerijos svetainėje. Koncepcijos dokumente pateikiama ši informacija:

— *apie įstaigą, kuri nustato nuo PAV ir SPAV įpareigojimų leidžiančių nukrypti nuostatų taikymo sritį;*

— *objektų aprašymas ir paaiškinimas, kodėl kiekvienu konkrečiu atveju jiems taikoma nukrypti leidžianti nuostata;*

— *nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo srities pagrindimas;*

— *suteiktų leidžiančių nukrypti nuostatų taikymo terminai.“*

15.10 veiksmas yra vienintelis veiksmas, numatytas pagal 15 skyriaus („Žalioji pertvarka ir aplinkos apsauga“) 6 reformą.

Pateikti įrodymai

1) santraukos dokumentas, kuriame tinkamai pagrindžiama, kaip veiksmas buvo tinkamai įvykdytas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1447 priede nustatytus reikalavimus;

2) 2024 m. rugsėjo 18 d. paskelbto koncepcijos dokumento, kuriame apibrėžiama nuo PAV ir SPAV taisyklių nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sritis, kopija;

3) koncepcijos dokumento, kuriame apibrėžiama nuo PAV ir SPAV taisyklių nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sritis, viešo svarstymo protokolo (2024 m. gegužės 14 d.) kopija;

4) paskelbimo aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių ministerijos interneto svetainėje saitas ir ekrano kopija;

5) leidinio, kuriame paskelbtos viešos konsultacijos, saitas ir ekrano kopija.

Analizė

Ukrainos valdžios institucijų pateiktas pagrindimas ir esminiai įrodymai apima visus 15.10 veiksmo elementus.

Dokumentą parengė aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių ministerija ir paskelbė savo interneto svetainėje. Prieš tai 2024 m. balandžio 30 d. – gegužės 30 d. vyko viešos konsultacijos. Kaip patvirtinta posėdžio protokolu, 2024 m. gegužės 14 d. įvyko svarstymas internetu, kuriame dalyvavo 95 suinteresuotųjų subjektų atstovai.

Koncepcijos dokumente nurodyta, kad pagrindinis organas, atsakingas už nuo PAV nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo srities nustatymą, yra Ukrainos ministrų kabinetas. Kai kuriais ribotais atvejais tokius sprendimus priima Ukrainos parlamentas. Nuo SPAV nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sritį nustato tik Parlamentas.

Koncepcijos dokumente aprašomi objektai ir paaiškinama, kodėl šie objektai patenka į nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sritį. PAV bendrosios taisyklės yra nustatytos 2022 m. kovo 15 d. Ukrainos įstatymo Nr. 2132-IX dėl poveikio aplinkai vertinimo 3 straipsnyje. Nukrypti leidžiančios nuostatos gali būti taikomos, jei jomis išimtinai siekiama užtikrinti valstybės gynybą ir energetinį saugumą ir pašalinti ekstremaliųjų situacijų ir karinės agresijos prieš Ukrainą padarinius. Kalbant apie nuo SPAV taikymo nukrypti leidžiančias nuostatas, koncepcijos dokumente aprašomos programų, kurioms taikoma išimtis, rūšys ir jų vaidmuo atkuriant nuo ginkluotos agresijos nukentėjusias teritorijas.

Galimybė nukrypti nuo PAV atlikimo grindžiama poreikiu užtikrinti valstybės gynybą, sušvelninti ekstremaliųjų situacijų poveikį ir kompensuoti ginkluotos agresijos prieš Ukrainą poveikį karo padėties laikotarpiu. Nukrypti nuo SPAV leidžiančios nuostatos yra pagrįstos tose teritorijose, kuriose vykdomos atkūrimo programos ir kurios nukentėjo nuo ginkluotos agresijos prieš Ukrainą, arba kuriose yra socialinių ir ekonominių, infrastruktūros, aplinkos ar kitokių krizių koncentracija.

Remiantis koncepcijos dokumentu, visos nuo PAV nukrypti leidžiančios nuostatos yra laikinos, dauguma jų susijusios su karo padėties galiojimo laikotarpiu. Tam tikrais atvejais, susijusiais su atliekų dėl sugriovimų tvarkymu, nukrypti leidžianti nuostata gali būti taikoma esant karo padėčiai ir 90 dienų po jos panaikinimo. Dviem konkretiems objektams taikoma tik vienkartinė nukrypti leidžianti nuostata. Nuo SPAV principo nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo pagrindinėms atkūrimo ir plėtros programoms trukmė ribojama šių programų vykdymo trukme.

Komisijos vertinimas: įvykdyta tinkamai.